



O NAUFRAXIO DO MARÍA LUISA EN ONZA

Por: Lino J. Pazos Pérez

De novo é a paradisíaca illa de Onza a que centra a nosa atención, dado que no seu entorno, ao que asoma discretamente o seu lombo redondeado polos ventos, danse con demasiada frecuencia tráxicos accidentes.

Xa apuntamos no artigo anterior (Aunios 2007) a fatal coincidencia de que nestas augas, nada turbulentas por certo, nas que navegamos e pescamos centenaes de veces, producíranse os desgraciados naufraxios de buques de guerra, nos que houbo que lamentar numerosos mortos e desaparecidos,



sen que a veciñanza de Ons, que naqueles momentos era numerosa, puidera socorrellos, como seguramente intentarían.

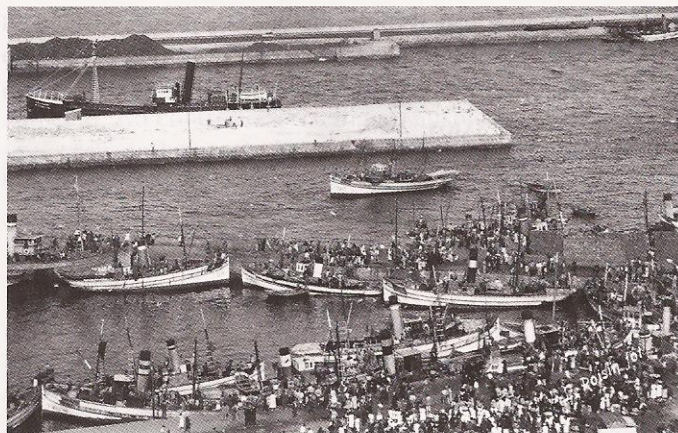
Outro tanto sucedeulle ó pesqueiro de altura *María Luísa*.

Navegaba o *María Luísa*, o xoves 9 de

novembro de 1950, en demanda do porto de Vigo, en medio dunha borrasca que ía acadando cotas de temporal, cando pola proa viu as luces doutro barco que levaba o mesmo rumbo, adiantándoo ao pouco dada a súa maior potencia. Tratábase do *San Diego*, do armador Francisco Suárez García, movido por unha máquina alternativa que aínda queimaba carbón, que tamén se dirixía ao Berbés co fin de descargar as súas capturas na lonxa.

O *María Luísa*, ex *Essex*, era un “trawler” das Pesquerías Pasaitarras (unha agrupación de armadores fundada no 1925 no País Vasco) adquirido por D. José Romero, que someteuno no ano 1948 a grandes reformas nos estaleiros da Constructora Naval, de Bilbao, entre as que figurou a conversión de carbón, a fuel-oil, cun custe aproximado de 2.600.000 pesetas da época.

Unha vez á súa altura, o patrón do *María Luísa* fixo soar a bucina e, axudándose do megáfono, comunicou á tripulación do *San Diego* as boas xornadas de pesca que tiveran, invitándoos a comer un mero asado na Parra, una coñecida baiuca do Berbés, deixándoo atrás en poucos momentos, non sen antes recibir tres bucinazos de aprobación.



Cando o *San Diego* recalou no porto, de madrugada, o seu patrón votou en falta ao *María Luísa*, dando aviso do feito á Dona M^a Puga, que exercía de intermediaria na lonxa. Inmediatamente deuse a alarma, intentando con todos os medios dispoñibles contactar co barco, sen resultado positivo algún.

Avisadas as autoridades da tardanza, organizouse rapidamente un tren de rescate, ante a posibilidade de que o *María Luísa* estivera necesitado de axuda, saíndo na súa busca os pesqueiros, *Carmen*, *San Diego* e *Ribeirán*, con tripulacións de fortuna compostas por mariñeiros de diferentes barcos.





As labores de busca foron infrutuosas por moito que os pesqueiros o intentaron, rodeando as illas Cíes e incluso achegándose ao perigoso Boeiro onde se tíñan producido numerosos naufraxios.

Nada, as pescudas non deron resultado algún, a excepción de atopar o *Ribeirán* algunhas manchas de aceite e restos de caixas de madeira das utilizadas para estibar o peixe.

No Berbés, as xentes da gran familia mariñeira esperaban arremuiñados ante os peiraos o regreso dos pesqueiros, mentres pola comarca comezaba a circular a noticia de que un barco naufragara perdéndose a totalidade dos homes da tripulación.

As tabernas enchéronse de xente e nas mesas xurdiron, como non podía se doutra maneira, arrepiantes lendas sobre naufraxios, escoitados polos presentes con extrema atención.

Ao regresar a porto, os barcos encargados da busca comunicaron que o temporal ía en aumento, e que soamente puideran observar algunhas manchas de aceite, e restos de caixóns de madeira, pero nin rastro do buque e da súa tripulación.

O mesmo lles aconteceu aos veleiros procedentes de Vilagarcía; *Industrial* e *Joaquín* que, cando navegaban cara a Vigo, viron ditas sinais entre Ons e Cíes.

O armador do *María Luísa*, don *José Romero Núñez*, prestixioso home de negocios pesqueiros, veciño de O Freixo, viviu durante eses días de espera un verdadeiro calvario pola perda do barco e os seus homes, entre os que, para maior desgraza, figuraban dous irmáns da súa dona e dous sobriños.

O domingo día 12, mentres continuaban as labores de busca, comezaron a aparecer os primeiros corpos, algúns en Sanxenxo, outros, os dous fogueiros e un dos patróns, en O Grove, e dous mariñeiros máis sobre unha rocha na costa de Ons.

O *María Luísa* embarrancara na pedra coñecida como A Onesa nas proximidades da illa de Onza, esnaquizándose, non logrando poñerse a salvo ningún dos 16 homes que compoñían a dotación do barco, e que, posiblemente, no momento do naufraxio viaxarían no interior arraxando as súas pertenzas para desembarcar.

Segundo os veciños da illa de Ons, o día 9 escoitaron unha sirena *largo rato*, e observaron algunhas sinais feitas con luces, pero non puideron facer nada por axudarlles debido ao imponente temporal que azoutaba aqueles cantís.

O María Luísa, ex Essex, construído nos estaleiros Smith Dook Co., de North-Sields, con casco de aceiro, 37 metros de eslora, 6,54 de manga e 4,20 de puntal, desprazaba 211 toneladas brutas. Fora adquirido en Inglaterra en 1923 polas Pesquerías Pasaitarras de San Sebastián, folio 567, lista 3ª. En 1941 adquiriuno o que sería o seu derradeiro propietario.

Deuse a circunstancia de que o María Luísa faenaba habitualmente nos mares de Terranova pescando bacallao, pero ao chegar a época do mal tempo destinárono á pesca nas nosas augas. Nesta ocasión realizaba a súa terceira marea.

O patrón de gran altura, Vicente Rodríguez, era natural da Pobra do Caramiñal e o patrón de pesca M. Rodríguez Mayo, cuñado do armador. O marmitón, de 14 anos, Manuel Mayo Romero era un dos seus sobriños.

